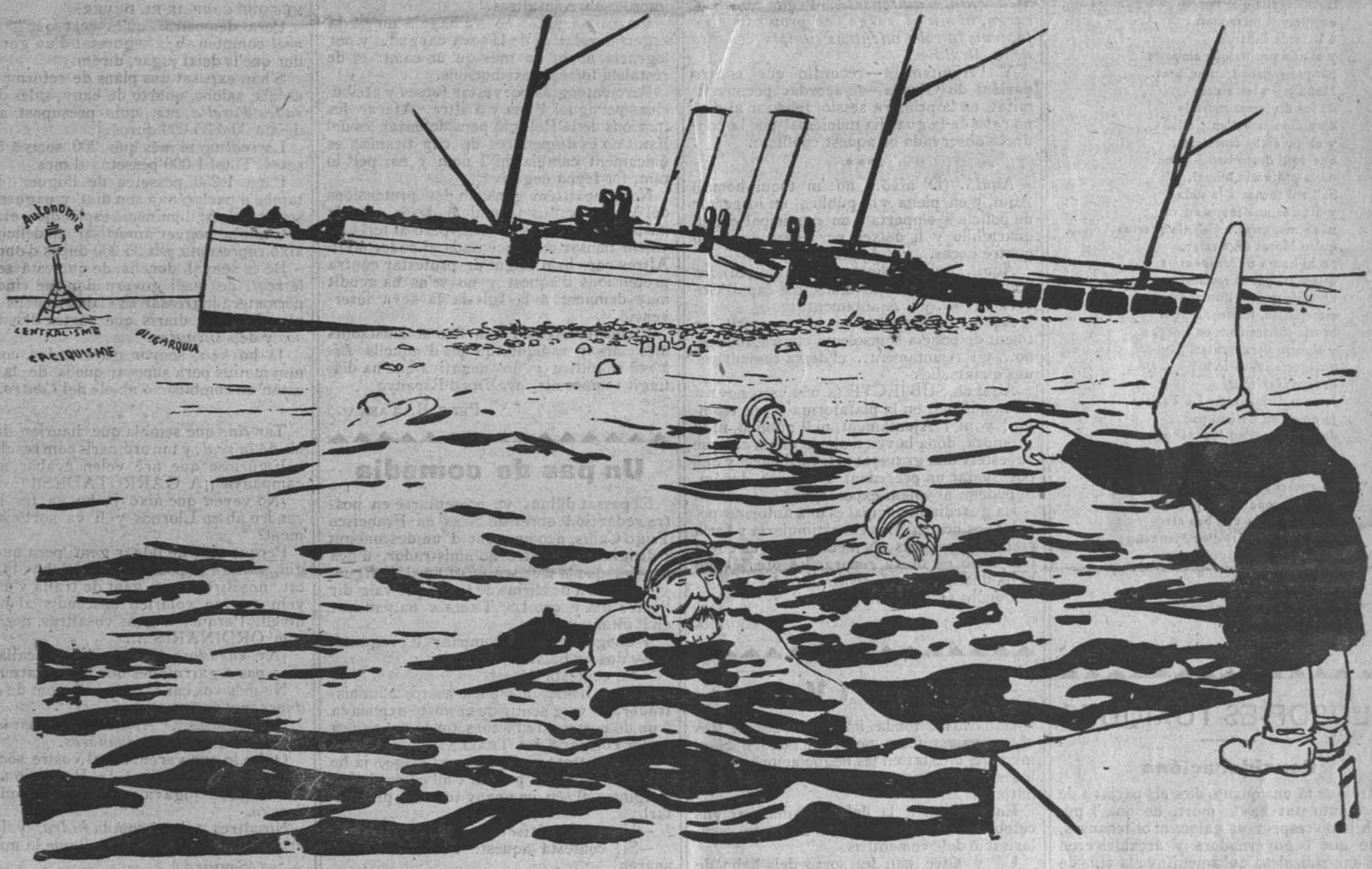
BARCELONA 17 AGOST 1906 ANY IV.—NUM. 128

Surt el divendres

LA TRALLA

Canuda, 15, pral.

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materies relligioses, polítiques y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓ CATALANISTA).

Els náufrechs.—Hem naufragat perque no coneixiem aquests baixos.
Gnom.—Es mentida, perque vos haviem avisat infinitat de vegades y allí hi ha 'l far de la Autonomía que vos indicava 'l camí que havíau de seguir.

AL PODER CENTRAL

A fe de Gnom haig de dirvos que ho feu molt malament; que no sabeu hont aneu y que 's diria que no teniu ulls. El problema (?) catalá vos dona mal de ventre, les aspiracions de Catalunya vos indignen, la solidaritat cada dia més forta dels catalana vos empipa, el constant moviment de les forces catalanes vos priva de dormir, la creixensa (gairebé unanimitat) dels catalans autonomistes vos treu la gana, y vosaltres tretze que tretze feu tots els possibles pera aumentar cada dia més la nostra forsa positiva.

Me dirigeixo á vosaltres, els del Poder Central demanantvos mansament que 'ns feu l' honor d' escoltarme puig encare que jo soch petit vos donaré tals consells que á vosaltres homes de govern, polítichs de cap de... brot, vos podrán esser útils y convenients.

Veniume aquí y escolteume: Vosaltres sabeu que fa molts anys que li teniu tírria al Catalanisme, y si os retrech aixó no es per mala volensa sinó pera recodarvos que d' ensá que 'l coneixeu heu fet mans y mánegas pera matarlo, sofregirlo, arrebussarlo y esmicolarlo.

Fins hi han hagut cops que després de llarchs estats de guerra y de suspensions de garanties algun ximple de la *prensa patriótica* ha bramat la nostra mort y 'ns ha cantat les absoltes.

Y vosaltres recordareu també, senyors del Poder Central que ab tantes com ens en haveu fetes, el Catalanisme ha sempre viscut sá y robust, engroixintse cada dia més, aixamplantse més son acció, invadint cada cop ab més forsa els camps diversos de la vida catalana.

Ens heu enviat governadors que'ns feyen empaytar á garrotades, d' altres que 'ns sospenien les garanties, d' altres que ni 'ns deixaren celebrar Juntes Generals en les nostres societats, d' altres que 'ns prohibien de fer meetings, altres que no volien cap bandera catalana, d' altres que'n volien una d' espanyola á cada cantonada, altres que 'ns empresonaven, altres que 'ns processaven y tots que á la fi dimitien per no haver pogut aixafar la *cabessa varinoza de la cerpiente del Catalanismo.*

Y pel contrari el Catalanisme encare avensava. Llavores, recórdissen vostés del Poder Central, nos varen enviar aquell *mátalotodo* castellá que predicava anarquía, socialisme, república y Sant Gervasi á tant l'arroba pera que comensés una campanya.

Pera evitar que'ls obrers avensats vinguessin á la defensa dels drets de Catalunya, varen encarregar al *mátalotodo* castellá que'ns presentés vestits de capellá, de escolá, de sagristá, de bisbe y de Sant Pare.

Pero aixó no va durar gayre y l'esperit de la terra va triomfar de nou, més robust y concient que may, més fort y valent qu' avans.

Llavores, ja que'l *mátalotodo* no va complir la paraula de cremarnos de viu en viu y de fer á tots els barcelonins á la patarrellada com els cargols, varen venir uns altres á ferho... (Censura).

Derrera de la cargolada varen tenir por y'ns varen pendre 'ls drets constitucionals, y finalment, en prova de *carinyo,* ens varen surgir una lley ab la qual la Constitució es una broma y'l sigle xx un mal entés.

Donchs si sempre 'ns heu fet mal y després del mal ens heu vist reflorir ab més empenta y més energíes, ¿per qué, sants cristians, seguiu fent sempre la mateixa maniobra?

Jo si fos Poder Central seria més murri. Jo pensaria: "si tiro la corda encare 'l gos s'infla; déixam probar si afluixantla...„ Y ho probaria.

Vosaltres no. Sou tossuts com un ase de Urgell y no hi ha qui us tregui del cap la eterna manía.

Per nosaltres no 'ns fa rés. Es clar que personalment ens empipa tenir d' anar á la presó y estar á les resultes de un Consell de Guerra, peró colectivament, en general, aixó 'ns alenta y 'ns fa forts perque á cada anomalía hi ha tot un poble que'ns descobreix y tots els catalans que avans no volien venir ab nosaltres perque se creyen que tot el mal que deyem de vosaltres era apassionament, are vos coneixen, perque heu ensenyat massa el joch.

Y are no us vuy amohinar més perque tinch feyna, peró no vuy acabar sense donarvos un consell definitiu. Si tiven massa, si extremen els procediments, Catalunya triomfará, mentres que si feu lo contrari... també!

GNOM

La feyna d' en Manzano

—Deu lo guart senyor Manzano
jo li venia á parlar...
—Permeti senyor Manzano
un assumpto interessant...
Aixó passa cada dia,
es un verdader trasbals
de la gent que puja y baixa,
d' infelissos ciutadans
que l' un es queixa d' un robo,
l' altre d' un *enxarolat*
que l' ha pres per anarquista
y el mareja á cada pas,
y l' altre perque no 's cuyden
del descans dominical,
reclamacions y protestes,
queixes d' injusticias, clams
dels que trevallen y paguen,
de tothom en general,
torben el *dolce-farniente*
d' aquella sala elegant,
ahont el senyor Manzano
crema puros de vint rals.
Aixó denota á les clares

qu' aquí les autoritats,
jeuhen, dormen, no procuren
la tranquilitat social.
Ell, en Manzano s' escolta
les relacions que li fan,
y les queixes que li esposen...
passejantse amunt y avall,
y... somriu una miqueta,
se 'ls mira de dalt á baix,
y *descuiden que el asunto...*
ja queda á la seva má,
y passen dias y mesos,
y ni's cuyda d'esbrinar
ni resoldre cap conflicte:
tot alló segueix igual,
es un Fuentes, un Bivona
més grassonet y *xarmant*,
es de la categoría
dels que venen delegats
á fer *patria* y *monarquia*
per encárrech d'*allí dalt*,
no tenen per que ocuparse
de cap cosa interessant,
en benefici del poble,
la sola feyna que fan
es mirar si ressuciten
á la farda liberal
y al caciquisme que empesta
perque encare treu un bras.
Menudejen les visites
de les desferres mortals
d'en Comas y d'en Collaso
y els polítichs fracassats,
que aquí destorben á cambi
de la protecció oficial.
Se'l vol tornar á la vida
y això es una feyna en vá;
ni ab menasses, ni ab els quartos
qu'en Moret sol enviar,
no hi haurá ni *personatjes*
disposats per el reclam!
Queden quatre llumaneres,
escorrialles, trastos, draps,
brossa ilustre com en Forgas
y alguna altra nulitat
que gasta saliva inútil
desasolidarisant.
Ja vam dirho els de LA TRALLA,
ja no'ns en fiaríem pas
de la feyna d'en Manzano,
quan algú va suposar
que venia á Barcelona
de governador com cal,
y are ho repetim ab proves,
perque ja s'ha vist ben clar
que les *pomes* (1) d'en Manzano
son enterament iguals
que la darrera cullita
que enviaren d'*allí dalt*,
¡son agres, son malehides
per el poble catalá!

PEP DE LA TRALLA

FILOSOFÍES TÓXIQUES

Consideracións

¿Oy que fa uns quants dies els parlava de que l' autoritat havía mort, de que 'l públich ja no respectava galons ni ordenanses, y de que 'ls governadors y arcaldes eren com una ridicolesa qu' amenisava la vida de les ciutats? Jo m' en recordo. A vostés també 'ls deu ballar per la memoria ¿oy que no m' erro?

Donchs bé; avuy m' inclino devant d'una autoritat respectable, de campanilles, que s' ha fet valdre 'ls drets ab tota magestat y decantantse á les conseqüencies. *Oido.*

***

A Girona... no s' esverin, qu' he prés bitllet d' *ida y vuelta* y tornarém á casa. A Girona, degut á l' *influencia* de foraster que hi fan cap ab motiu de les fires setmanals, se veuhen obligats á donar la *bola* als gossos; als gossos dels forasters, s' entén. Els pagesos no saben sortir de casa sense 'l fidel company; pero les benehides ansies de llibertat que, avuy, fins á les besties il·luminen, els desentenen de fidelitats, convertint els carrers de l' inmortal ciutat en un constant perill pera les cames dels pacífichs habitants, que prou necessiten de tota la tranquilitat pera lliurarse de les mossegades del *gran cacich*, que per obra y gracia del govern de la península, els té les vides en conserva. Tractantse de Girona, es natural que l' Ajuntament va pendre mides, donant severes ordres als municipals pera que, revestintse d' heroicitat, cumplissin abnegats el nou dever d'ángels exterminadors, arrostrant els sacrificis qu' els imposava l' assessinar ignocentes besties, majorment si per casualitat resultaven de la familia.

Els municipals compliren al peu de la lletra 'l manament,—que consti que parlém de Girona, *no confundir*—y 'ls carrers se convertiren ben aviat en una segona Numancia, sembrades les pedres de cadavres, ab cada escena desgarradora que l'ayguanaf hi tenia feyna. Pero volgué 'l *funesto* etzar que'l *dignissim* (?) antecessor del Sr. *Sánchez Ortiz*, l'*Oñatibi*, governador de *gratos recuerdos* en aquella *provincia*, sentís florir sos sentiments humanitaris condemnant les males arts empleades ab *sus semejantes;* s'aturá devant d'una víctima y li endressá una oració *fúnebre* que'l públich feya'ls *impossibles* per péndres seriament; y l'endemá mateix enviá un inspector de policía á avistarse ab el *cabo* de la guardia municipal, ab l'enérgich missatge de que si continuava *bolejant* als gossos *le llevaría atado codo con codo* á les masmorres del *Gobierno civil*.

El *cabo* de la guardia municipal va mirársel de cap á peus, ab un ayre de compassió que enternia les pedres, y agafantlo pel greix de la solapa de la americana, va dirli ab emoció mal continguda:—*Miri, Sr. Domínguez; diga V. al governador que vaya á la quinta dallonses... Y que ni ab el cargo, ni sin el cargo, es prou capás de tocarme la roba mientras cumpla órdenes de la Alcaldía.*

Y l'Ajuntament—recordin que encare parlém de Girona—va acordar per unanimitat, en la primera sessió, felicitar al digne *cabo* de la guardia municipal per la conducta observada en aquest conflicte.

***

Aquí... (D' això... no 'm toqui home!) Aquí, y en plena via pública, un inspector de policía s' emporta á un municipal cap al quartelillo y li deixen per espay de tres ó quatre hores... y l' Ajuntament, res.

Aquí... (¡estigui home, no tingui pó!) dos policies fan seguir un municipal cap al Gobern Civil... y l' Ajuntament, res.

Aquí... (¡vol fe 'l favor, si es servit!!) un tinent de policia s' insolenta contra un sereno... y l' Ajuntament... el deixa cessant per uns quants dies.

Aquí un SUBJECTE fa una cara nova á un municipal, en la plataforma d' un tramvía; y ni l' Ajuntament, ni 'l públich, ni la prempsa, dona la veu d'alerta en un cas que revesteix una gravetat extraordinaria y que pot sentar un precedent á que no devém, ni podém, ni volém exposarnos.

La guardia municipal es una autoritat popular; es nostra. Devém estimularla y ferla respectar per tots els medis. Y si es que 'l temor no 'ns deixa reparar les ofenses ¿no hi ha una *Lley de Jurisdiccions?*

Donchs servimsen.

REDENA

(1) Obres.

L'Estat y'l Vaticá

Han causat fonda impresió dues de les *observacions* fetes pel Nunci de S. S. al ministre d'Estat en les negociacions entaulades derrerament entre un y altre personatje.

Ens referim á la dels matrimonis civils celebrats fins are á aquí y á la de la secularisació dels cementiris.

Un y altre han fet sortir dels llabis de tots els lliberals les més queixoses exclamacions, veyent ab rahó amenassats els seus drets de ciutadá per l'ona negra de la intolerancia que vol apoderarse de totes les atribucions que semblen ab més llógica pertanyents al Estat civil, y han demanat pel poder d'aquest major fermesa y respecte fins á ferlo prou poderós pera no tolerar aquelles injustes pretensions.

Consti que'ls que's queixen no'ns guanyarán en quant á despreocupament y lliberalisme, pero 'ns creyém en el cas de felshi una observació mal que'ls sembli una paradoxa. Les llurs protestes son d' un efecte negatiu. No venen á determinar res en favor de la llibertat.

L'individuu sufreix el pes inmens de dues tiranies que cauhen de ple sobre'ls seus dos capdals organismes: el sentiment y la voluntat. Pel primer hi ha'l fanatisme religiós basat en els prejudicis á que de petits se 'ns inclina per un fatalisme d' aquesta societat feble en que vivim, y pel segon hi ha l'Estat que es consecuencia natural d'aquelles mateixes fanatisacions. Una y altre restringeixen notablement el lliure voler del home y fan de la seva vida un pes feixuch quina cárrega atrofia els seus instints fins á convertirlo en una bestia.

La religió anula la voluntat, esborra el geni, converteix el goig en dolor y'l dolor en goig; no reconeix el dret y la rahó y exalta 'l resignament y la paciencia fins á fer del ser humá un organisme inútil que espera sols la mort ab el convenciment de que ab ella haurá complert ja tota la seva missió sobre la terra.

L'Estat atura les iniciatives del individuu per consagrarho tot á la colectivitat de qui se'n fa'l seu representant; nega les lleys de la naturalesa per implantar les seves arbitrarietats y acaba per desconeixer la existencia del ciutadá-individuu, á qui no considera més que com á una partícula suplementaria del gran conjunt *poble*.

La llibertat té un fonament científich que, com deya en Zola, no ha sigut comprés per les nostres generacions superiors. Elles han partit del principi de que l'home neix ab instints perversos, y per això han fet que la escola fos l' arma pesada qu' inclinés el carácter al contrari de les voluntats, sense tenir en compte que les voluntats instintives y lliures del home son notablement normals y que, per lo tant, sols elles haurien de ser les mestres encarregades de craar lliurement el seu carácter. D'aquí, d'aquesta equivocació, se n'ha derivat l'Estat y la Relligió ab les seves anomalíes, fins á fer que avuy 'ns creguém en el cas de respectarlés com á un mal necessari per les circunstancies que la seva acció continuada ha imprés sobre nosaltres.

Pero aixís y tot no s'amaga á ningú la urgencia relativa de la seva cayguda, y per lograrla no hi ha més qu' un camí: el de restalshi forses y atribucions.

Pero entenguis be: restar forses y atribucions per igual á una y á altre. Atacar les funcions de la Relligió pera defensar les del Estat no es despendres de cap tiranía; es únicament cambialshi 'l nom y es, per lo tant, fer feyna negativa.

No simpatisém gens ab les pretensions del Vaticá y fins formulém desde aquí la nostra protesta més ferma, pero al ferla no volém llensar una incensada al poder civil. Altres cops hem tingut de protestar contra pretensions d'aquest y no se'ns ha acudit may demanar á la Iglesia la seva intervenció.

El nostre esguart está fixo á horitzonts més clars y radiants qu' als d' aquella *Libèrtè* raquítica y fins negativa que ha distingit sempre als *jacobins* d'Espanya.

PERE B. TARRAGÓ

Un pas de comedia

El passat dilluns, va presentarse en nostra redacció l' obrer de Sans en Francisco Trigo Callís, acompanyat d' un desconegut y dirigintse á nostre administrador, única persona que 's trobava en el local, li digué:

—Vinch á desdirme de tot lo que vaig dir l' altre dia y que LA TRALLA ha publicat en l' últim número.

Y dirigintse al seu company li preguntá:

—¿Vos va bé aixís?

—Si, contestá aquest.

—Pero home, li replicá nostre administrador. Jo vaig sentir quan vosté explicava á un de nostres redactors tot lo qu' aquest va fer constar á LA TRALLA.

—Si, contestá en Francisco Trigo, ja ho sé q'u' ho vaig dir, pero ara m' en desdich y dirigintse al séu company torná á preguntarli:

—Vos va be aixís?

—Si, contestá aquest. Y sens mes s' en anaren.

Nosaltres ens limitém á ferho constar pera divertiment dels nostres llegidors puig després de les paraules d' en Trigo ni menos cal apelar al testimoni de dos obrers que l' acompanyaven quan va venir á nostra redacció la primera vegada.

RIGER

La Real Asociación de Cazadores de Barcelona

Avís al Sr. Governador.—Avans de parlar dels cassadors correctes...—¿Garrotades?

La *Real* bull; nosaltres haviem promés parlar avuy de l'altra classe de socis, dels *cassadors correctes;* pro, com que are havém sapigut y sentit coses grosses, parlarém de lo més interessant, ó de lo més *fresch*.

Se tracta de que, ab la gran enrabiada que hi ha á la *Real* perque no poden jugar, els *viciosos* y'ls *incautes* s'han cartejat ab els grossos d'*allá dalt* y han lograt que DE AQUÍ DOS MESOS EN MANZANO SIGUI FORA Y EL SUBSTITUHEIXI UN QUE DEIXARÁ JUGAR. Això 's diu públicament en aquell principal de la casa del rellotje de la Plassa de Catalnnya, demunt la Cervesería Munich. Y per lo tant, ens cab á nosaltres preguntar:

Sr. Governador: ¿está vosté enterat de que'ls de la *Real* trevallen pera treurel de Barcelona dins de dos mesos?

¿Está vosté enterat de que'ls trevalls de *expulsió* de vosté's fan per conseqüencia de que *vosté ha faltat* á la paraula donada al President de la *Real* de que no hi enviaria la policía?

¿Está segur de la gent que envia pera vigilar?

Cal que fem constar que nosaltres, els de LA TRALLA, que no'ns havém dignat dirigirnos á cap governador, ni al actual ni al seu anterior pera demanarli que'ns sigués retornat el núm. 112 que'ns fou pres sense motiu, ni denuncia, ni avís, ni res; que nosaltres que no'ns dignarém demanar aquells 10.000 exemplars que á mitj tirar sigueren trets per la lley de la forsa pel celebérrim *Sr. Fuentes*, ni al actual governador, perque creyém que NO S'HA DE DEMANAR LO QUE HI HA OBLIGACIÓ DE RETORNARHO, cal que fem constar que solzament ens dirigim á la autoritat pera que vegi quí es que vol tréurel de Barcelona pera substituhirlo per un que permeti 'l joch, que esbrini lo que hi hagi d'això y fassi tancar la societat per *real* que sigui. Y advertím que no l'aplaudirém, perque també considerém que NO S'HA D'APLAUDIR ALS HOMES QUAN NO FAN MÉS QUE COMPLIR EL DEVER.

Pera demostrar qu'es cert que'ls de la *real* compten ab la seguretat d'un governador que'ls deixi jugar, dirém:

S'han exposat uns plans de reforma de la escala, salons, quarto de bany, sales d'*estirades d'orella*, etz., quin presupost ascendeix á 30 ó 35.000 duros.

La *real* no té més que 200 socis á 5 pessetes. Total 1.000 pessetes al mes.

Paga 1.250 pessetes de lloguer (d'això també'n parlarém á son dia), y paguen conserjes, criats, iluminació espléndida, etz. etz.

Compta poguer amortisar el déficit que això representa y'ls 35.000 duros d'obres.

Bé es senyal, donchs, de que está segura la *real*, de que'l governador que vindrá li permeterá ingressar en Caixa aquells 100 y pico de duros diaris que surten dels *viciosos* y dels *incautes*.

Ja ho veu, senyor governador, com tenim motius pera suposar que'ls de la *real* están en combinació ab els del *Centro*.

* * *

Tan *fins* que sembla que haurien de ser els de la *real*, y tan ordinaris com resulten...

Figúrinse que are volen acabar nostra campanya ¡¡A GARROTADES!!

¿No veyeu que això ja ho va fer l'Alacandro ab en Llorens y li va sortir malament?

Perque això de llogar gent pera que pegui, sempre es poch aristocrátich y, la veritat, nosaltres som gent de tralla y'ns créyem que no voldrien descendir al nostre nivell. Perque, segons vosaltres, nosaltres som ORDINARIS.....

¡Ay, *cazadores!* Si'ns voleu fer callar, no será pas á garrotades que ho lograreu.

No més vos cal cambiar el nom de *cazadores*, pel de *jugadores*.

¿Y aleshores...? Aleshores, parlarém de vosaltres quan éreu *cazadores*.

Qu'es lo que varem dir al vostre secretari 'l dia que va venir á la Redacció á confessar que's jugava y á pretendre que callessim.

Nosaltres ¿sabeu? som la *hidra;* y la *hidra...?* encare ha de neixe 'l que la mati.

(Seguirá.)

K. TA. LÁ.

La Dona y la Societat

La mare y la esposa

Els antropologistes ens han dit:

"La dona te 'l cervell com l' home. No hi ha donchs rahó pera creure en inferioritats ni superioritats."

Es sobre d' aquesta veritat que voldría avuy apoyarme pera cercar á establir per l' home y per la dona la igualtat devant de la societat.

Hi ha d' una part y de l' altra el mateix grau d' intelectualitat y de desenrotllament, pero ab un diferent empleu de funcions.

Dedicats l' un y l' altre á unes diferentes manifestacions de l' obra de la vida, deuhen tractarla abdós ab els mateixos cuydados y atencions, ab el mateix valor d'arguments y de medis; ells han de produhir dintre d' un plan diferent la mateixa suma d' esforsos: L' un pera l' adquisició de coneixements y de recursos, l' altra pera l' organisació d' aquets coneixements y d' aquets recursos.

Aixís, donchs, la dona en el seu simple paper de dona de casa, haurá d' invertir la mateixa quantitat d' inteligencia que 'l seu marit. Ella deurá saber lo que fá y perque ho fá. La dona dintre de la familia com en la societat, deurá ajuntar á la seva obra de sentiment una obra de ciencia.

Actualment la idea de familia es per la dona solament que una tradició á la qual ella s' avesa més ó menys estretament y que ella res-

treny encare més en rahó directa del seu avesament á lo que ella anomena de bona fé un principi.

El fill es per ella encare un dols pretexte d' efusió de sensibilitat; considera al seu fill com al seu bé, la seva cosa, y s' aplica á estrenye cada dia més el lligam que retindrá á la llar el nou ser del qual tem la separació.

Deixeumho dir inmediatament, bones mares de familia; aquesta doble concepció es falsa y per lo tant dona mals resultats. Els fills criats aixís creixen dintre d' una atmósfera artificial y fá que s' exasperin inconscientment devant dels obstacles que s' oposen á sa lliure expansió.

¿Quí de nosaltres n' ha vist d' aquestes mares admirables que 's consagren totes als seus fills, y dintre d' una trista inconseqüencia, els conduheixen sense creureho á una irreparable dissort?

Quan arriba l' edat, se produheix una reacció y porta al jove ser á un excés d' independencia; la mare plora, crida y ignoscentment 's plany de la ingratitut.

Apliqueuvos vosaltres, mares de familia que compreneu el dever de donar ciutadans á la Patria, á formar á temps el cor de vostres fills, sembreuhi desde l' infantesa coneixements intelectuals pera la organisació d'una vida individual, d' una vida de familia, d' una vida social. Deveu aplicarvos á constituhir pera cada un dels vostres fills en particular, segons ses facultats á endavinar ó ses febleses á corretgir, el medi en el qual lliurement s' hi senti adaptat en condicions de vida superior, tan més inteligenta quan més desembrassat y orejat sia aquest medi ambent. Es sols d' aquesta manera que 's podrá dir de la mare de familia una artista en la vida humana.

La dona deu, per aixó, restar sempre dintre de sa misió dolsa y consoladora, observada tan en les feynes simples de la cuyna, com en la reunió del vespre á la llar, ahont tants elements diversos (formes, color, sous, efectes de llum, tot lo que viu en el sí de la familia, lo mateix que en el medi social,) pot esser una font d' impresions armonioses y benfactores, car si l' analisis superficial es execrable, en habitut práctica es preciós y multiplica 'ls beneficis morals en la societat.

La dona deu *construhir* la vida ab materials que l' home li proporciona: una perfecta correspondencia intelectual es indispensable entre'l productor y la organisadora. Mentres que 'l marit porta á l' interior, á la llar, el producte de son esfors, la dona deu saber reconeíxer els materials diversos y sobretot, ha de saber empleyarlos racionalment pera assegurar á l' individuo com á la societat, la major suma de benhestar, de progrés y de felicitat possible.

El dia que l' un y l' altre compendrán la seva tasca particular, será evident que confiant á la dona el cuydado d' organisar sa vida y sos recursos l' home rebrá d' ella molt més de lo que li donará. El dever material que ella compleix, se recuperará ab prosperitats que ella li assegura; ell la protegeix y ella l' enlairará. Están en paus, ó mellor dit cambien la joya d' una recíproca consideració.

Aixó es, á grans plomades, la classe de paper que deu esser reservat á la dona, en la familia y en la societat.

MME. DE HAUSSY

La presó del Director de "La Campana"

En Maura, el gran Maura, el polítich més funest dels temps moderns, l' home qual únich desitj es el de fer desapareixer tot lo que puga significar llibertat, pot estar content; ja ha vist fructificar la seva obra.

Quan se presentá al Congrés la lley de jurisdiccions, aquest, trovantla encare massa fluixa, hi feu afegir algunes esmenes que l' agravaren considerablement; y á causa de lo disposat en una d' elles ha sigut pres el Sr. Rectó, Director de *La Campana de Gracia*.

Com que nosaltres no tenim tant talent com en Maura, no compreném una lley que disposa que 's procedeixi contra una persona per un delicte del qual se sab que no n' es el culpable y del qual se'n coneix l' autor; ni menys com pér un sol delicte se pugui castigar á dúes persones diferentes. Si la inmunitat de que disfruten els diputats fos absoluta y perpetua encare podría tenir esplicació, pero no, sent aquesta com es, no més temporal pel temps que dura la llegislatura, y condicional, per mentres el Congrés no acordi el processament. Sabém que la lley d' imprempta vol sempre una víctima, tant si es el culpable com si no ho es, pero no compreném com se pot castigar á un home en sustitució d' un altre, sense esperar á saber si més tart també aquest será castigat. Perque podría darse el cas de que en Junoy fos processat y comdemnat y allavors ¿per qué en Rectó hauría estat á la presó? ¿Com se l' indemnisaría de la pena complerta?

Are, y tenint en compte qu'una lley especial lliga nostra ploma, ens limitém á fer vots pera que prosperi el recurs de casació contra la sentencia qu' ha condemnat al senyor Rectó y pera que siga derogada prompte la lley de jurisdiccions.

En Franz Arthur Cleveland

Fa dies que tenim coneixement de l' abandono en que els elements lerrouxistes han tingut á n' aquest jove suís pres, fa més de tres mesos y mitg á la presó celular.

Desd' aquest número comensarém á tractar detingudament aquesta qüestió, á fi de deixar ben bé de manifest la incomprensible conducta d' en Lerroux.

A últims del passat Abril, el jove Franz Arthur Cleveland doná una conferencia en la Fraternitat Republicana de la Granvía, sobre el tema "La República Suissa y la monarquía espanyola„.

Suposém que en ella, al fer la apología de la República Federal, perque se regeix l' estat suís, indispensablement havía de presentar un sistema de govern que no es el que proclamen els lerrouxistes, y els oyents havíen de veure que la República democrática y tolerant que en Cleveland els hi mostrava no era la que proclamava en Lerroux.

Aquest havía de presidir la conferencia, pero s' en va excusar y no va assistirhi. ¿Per qué?

Al cap d' un ó dos dies, el governador rebía un anónim denunciant á n'en Cleveland, á qui s' acusava d' haver atacat a la monarquía en el seu discurs; y 'l dia 29 del mateix mes era detingut y tancat en un calabós del govern civil.

¿Qui havia enviat l' anónim?

Pero espérinse, que are comensa lo inconcebible.

Mentres portaven pres á n'en Cleveland, trobá al secretari d'en Lerroux, en Ruíz Morales, á qui comunicá 'l motiu de sa detenció, encarregantli que ho digués á n'en Lerroux pera que fes les gestions convenients.

Com que no hi havia més testimoni acusador que'l citat anónim, (puig á la conferencia no hi havia acudit cap inspector de policía), el governador lo tingué tres dies detingut al Govern civil, esperant que vingués algú á interessarse per ell; pero en Lerroux no solzament no s'hi acostá, sino que ni tant sols hi enviá ningú, (y aixó que's tractava d'un extranger que no tenia famí lia aquí), y com que en el Govern civil qui no porta diners no menja, puig ningú's cuyda de repartir un mal ranxo als detinguts, nostres llegidors compendrán les privacions que hi passaria en Cleveland, puig no es cap capitalista.

Al cap de tres dies d'esperar inútilment, el governador passá la denuncia al Jutjat, y en Cleveland fou conduhit á la presó celular, ahont quedá oblidat, abandonat com un gos, sense que ningú 'l socorregués, sense rebre una pesseta, ni un cigarro, ni un llibre, ni un periódich, sense estar en celda de preferencia, havent de menjar ranxo...

Y passaren dies y setmanes y mesos, y l'abandono continuá, y en Cleveland no rebia mes visites que les d'un germá seu que havia vingut á Barcelona al saber el contratemps, y'l diari lerrouxista ni tant sols ne digué una paraula; semblava que's volia fer el silenci al entorn del pres, á fi de que ningú se n'enterés, tant que'ls que sabiem que havia sigut empresonat créyem que ja estava en llibertat.

Sols un regidor, dels dits solidaris, y per lo tant no gayre amich d'en Lerroux, fou l'únich que alguna vegada 'l visitá.

Pero á mitjos del passat Juliol el Sr. Moriones, qu' havía sigut processat per delicte d' igual calificació que el d'en Cleveland, en virtut d' una denuncia presentada per un inspector de policia ab motiu d' un mitin celebrat l' any passat á la Fraternitat y qu' havia sigut declarat en rebeldia, fou detingut á Bilbao y portat á la presó de Barcelona.

Y desde aquell dia la decoració cambia; ja hi ha un pres que no es dels que fan l'apología de la república més lliberal, més demócrata y més tolerant de Europa; ja es un home d' uns ideals semblants als d' en Lerroux, vingut de les seves mateixes terres y desde el primer moment demostra per ell un interés que no havia tingut pel jove suís; y trevalla y es mou, y s' interposen iufluencies, s' el visita á les hores de comunicació, s' obren suscripcions, se fa campanya á la prempsa, y els mateixos republicans s'enteren ab sorpresa, que hi havia un republicá pres del que ningú s' en cuidava ni 'n deya una paraula.

Y al cap de 15 dies se consegueix qu' en Moriones surti en llibertat baix fiansa personal de mil pessetes (que li es prestada vuit dies més tart) mentres en Cleveland, que no estava declarat en rebeldia, que sols es acusat per un anónim, permaneix á la presó per no serli admesa la fiansa.

Y consti que 'ns alegrém de que s' hagin obert per en Moriones les portes de la presó celular; precisament hem esperat á que estés en llibertat pera iniciar la present campanya, pera que ningú 's pogués pensar que ab nostres escrits volguessim ni indirectament perjudicarlo. Pero igualment celebrariem que s' admetés fiansa pel jove suís, acabant un cautiveri que fa tres mesos y mitj que dura.

***

Escrites les anteriors ratlles arriba á nostres mans la ressenya dels mitins celebrats al local del Centre Federal (de boquilla) del districte segon del que 'ns en ocupém en altre lloch d' aquest número y en el que cap dels oradors, ni en Lerroux, ni en Moriones van pronunciar una sola paraula d' afecte en favor d' en Cleveland.

Igual que si no existís ó que ja estés en llibertat.

Com tampoch van pronunciar cap paraula en contra de la monarquía; tot el gasto el van fer combatent als catalanistes.

MARRI

Campanya contra la prempsa criminalista

Parlémne, no més un xich. Nostre volgut y respectat confrare *El Poble Catalá* va respondre 'l dissapte á nostre articlet referent á lo del arcalde de Berga. No preteném nosaltres, richs de bon desitj y pobres d'argumentació *legal*, esmenar la plana als que creyém iguals en bon desitj, y sabém segur que son superiors á nosaltres en aquelles materies. Mes, en cambi, sense que aixó vulgui entaular discussió sisquera, ens creyém obligats á dir als respectats companys:

¿Creyeu que si les lleys del estat que sofrim permetessin la publicació d'un periódich orgue de les meretrius y un altre, orgue dels jugadors de *monte* y un altre, orgue dels bandolers y carteristes, no estaria be que un arcalde de Catalunya 'ls prohibís dins de la població quines vides *moral* y *material* están encarregats de defensar?

Donchs si un periódich expliqués el cóm y qué de les rameres. el cóm y qué del *monte*, y els beneficis del robar, y sigués permés per les lleys en virtut de la llibertat d'imprempta, creyém que faria be á la *legalitat* (no á la *lley)* el que, rebelantse contra l'estat, no permetés la circulació d'aquells papers. Y are, cal sols dir: ¿no considerém tots antihumá tot periódich criminalisador?

Una prova de que sí, es que'l mateix volgut y respectat confrare ho afirma en sa edició del dissapte, y aixó'ens eximeix de donarne més

Nosaltres no creyém ab més lleys que les de la conciencia; y aixís com volém la llibertat, considerém que aquesta esdevindria ficticia quan als homes se 'ls inculquessin idees insanes que'ls privarien d'aquella llibertat de sí mateixos, sense la que de res serviria la llibertat otorgada per les lleys.

De totes maneres, doném grans mercés á *El Poble Catalá* per haver comensat ab aquest motiu la séva particular y valiosa cooperació á la creuada que humilment hem iniciat.

El Centre Fraternal de Cultura

Retallém d'un confrare:

"El "Centre Fraternal de Cultura del Poble Nou„, enterat de la tasca de sanejament social en be de la cultura y del progrés, empresa per la Associació de Lectura Catalana, per *La Tralla* y altres periódichs, contra certs manuals del crim y de la perversió, com *Los Sucesos* de Madrid y'l del mateix títol de Barcelona y algun altre periódich, ha acordat felicitar á totes les entitats que en aquest fi posin la seva activitat y secundarlos en aquesta campanya pera'l be de la societat y'l foment de la civilisació „

Per la nostra part els fem franchs de felicitacions. Que trevallin en pro de la nostra campanya y'ns considerarém suficientment pagats, y Catalunya 'ls ho agrahirá.

Notes

Aquesta setmana han publicat atinats conceptes pera acabar ab la prempsa criminalista els nostres companys *Llevor*, de San Feliu de Guíxols, *La Costa de Llevant*, *Patria*, d'Igualada, *Lo Camp de Tarragona*, *El Poble Catalá*, *Joventut*, *¡Cu cut!* y *Patufet*.

La enhorabona á tots.

COLOMÍ

UN TESTIMONI IMPORTANT

L' acusador d' en Manau es el redactor de *el liberal* Sr. Palacios. Contra ell presentém el testimoni del mateix governador Sr. Manzano.

La setmana passada aquest mateix redactor, aquest Sr. Palacios, que ab les seves calumnies ha conseguit qu' en Manau estiga á la presó próxim á compareixer devant d' un Consell de guerra, acusava al senyor Manzano, governador civil, d'haver proferit certes frases injurioses respecte als periodistes que diariament acudeixen al govern civil y d' haver manifestat qu' aquets continuament li pegaven *sablassos*.

La calúmnia ha sigut categóricament desmentida pel governador ó dit d' un altra manera, el Sr. Governador civil de Barcelona ha afirmat devant de tots els periodistes que 'l Sr. Palacios redactor de *el liberal* es un embustero y un calumniador.

Y are preguntém nosaltres, ¿quin valor pot tenir devant d' un tribunal el testimoni d' un home tant públicament descalificat? Si hem de suposar qu' ha mentit al acusar al governador, en sana llógica hem de suposar que ha mentit igualment al acusar á n' en Manau. Qui fa un cove fa un cistell y qui menteix una vegada 'n mentirá cent. Además de que es llógich suposar que *el liberal*, tingui més interés en perjudicar als catalanistes, de qui es enemich irreconciliable, que no pas els governadors á quins ha dedicat contínuus bombos.

¡Ell diu que el governador havia manifestat qu' els periodistes anaven al govern civil á donarli sablassos! ¡Vaya! ¡Vaya! Si casualment fa pochs dies varem veure com en un local qu' estava ple de gent van presentar á un seu exredactor una lletra de 15 pessetes que l' acreedor no havía pogut cobrar de cap de les maneres. Y es ell qui acusa als altres ¡apa, *buenas!*

Nosaltres, que com nostres llegidors haurán tingut ocasió d' apreciar diferentes vegades, no som gayre amichs dels governadors de Barcelona, hem de manifestar qu' entre el testimoni d' un d' aquests y el del redactor d' *el liberal*, ens decidím á creure que qui menteix es aquest últim; pero si algú no ho cregués aixís, si la paraula d' en Palacios fos declarada inviolable, infalible y indiscutible ens trobaríem ab la conseqüencia de que en Manzano sería un calumniador, que podría ser demandat y processat pels periodistes ofesos en sa dignitat.

Per aixó demaném al Sr. Manzano, que per amor á la justicia se presenti á declarar devant del tribunal qu'está próxim á judicar á n' en Manau, manifestant la calumnia de que ha sigut víctima per part de l' acusador, á fi d' aportar la major llum possible al procés qu' aquest té pendent.

Cops al bulto

Nostres llegidors ja coneixen, per havérnosen ocupat diferentes vegades, el Centre Federal del Districte segon, aquesta entitat ahont hi tallen el bacallá l' Ardid, en Juli y altres que de federals sols en tenen el nom, quan de tant en tant s' en anomenen.

En dit local s' hi celebrá un mitin el dissapte passat, en el que no hi faltá res de lo qu' es de consuetut en semblants cassos. Ni mentides colossals com la de que en Pí y Margall havía sigut xiulat en *uns* Jochs florals (Llástima que no 'ns digui quins). Que l' Estévanez y en Benot eren admiradors d' en Lerroux; qu' en Pi y Margall havía sigut el mestre d' en Lerroux; que la Solidaritat era un moviment jesuita (y, per lo tant, també deuhen ser jesuites en Salmeron, en Junoy, en Roca y Roca, etz,); que 'ls catalanistes som monárquichs y totes les demés barbaritats y mentides que á cada moment repeteixen y que no hem de refutar perque ja ho hem fet á dotzenes de vegades.

Pero entre tots el que va estar més inspirat va ser l' ex-catalanista, ex-unitari, ex-federal, y actualment lerrouxista senyor Juli; escóltinlo:

"*Hay que execrar á los que* LA HICIERON NECESARIA (la lley de jurisdiccions) *con sus intemperancias, con sus insultos, con sus desprecios, con su soberbia.*„

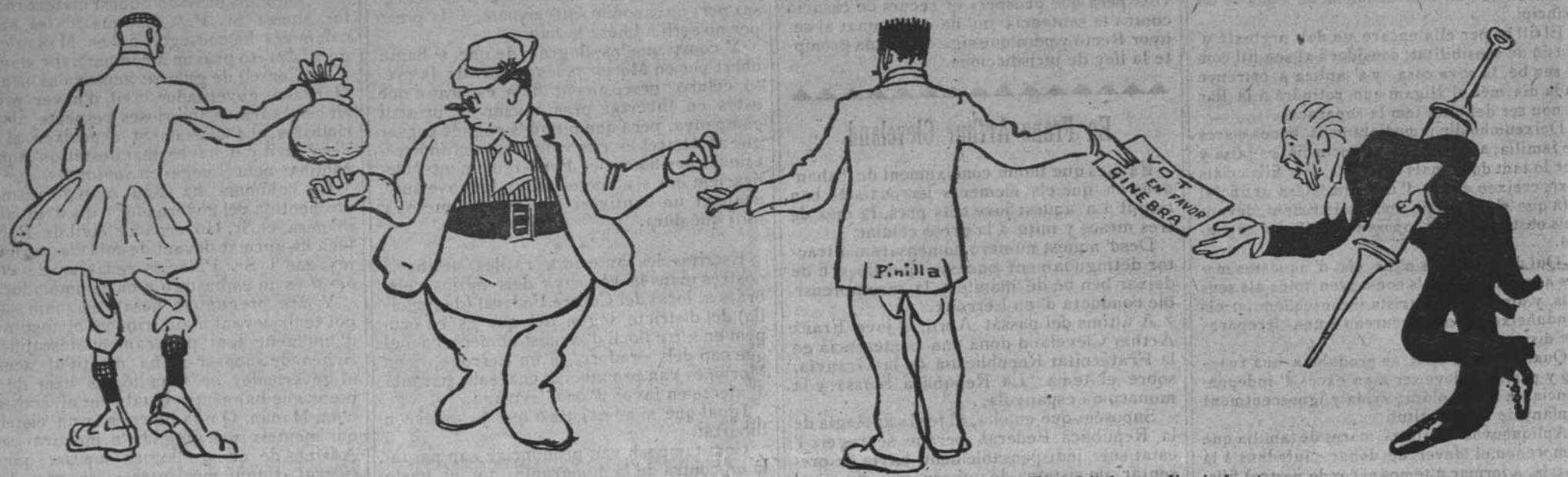
Es á dir que en Juli considera com una lley necessaria la de jurisdiccions. Llástima que no fos diputat; hauria pogut dirho al Congrés y hauria tingut una ovació dels diputats ministerials; y *el imparcial*, *el diario universal* y demés prempsa monárquica rotativera li hauría dedicat un gran bombo, y en Moret ó en Maura potser l' haurien encasillat pera les vinentes eleccions.

¿Es á dir que la lley era necessaria? No més falta que la inclogui en el seu programa, 'l dia que siga derogada.

***

Allá en va un altre:

"Protesta de la versión, que aprovechan á favor de su egoísmo ciertos elementos separatistas, de que fuera de Cataluña se labora contra ella. Lo niega. . . . . „

Per saldarse alguns *favors*
l'un á l'altre 's *recompensen*.

El públich que digui ahont
hi ha més bruticia: als *bobons*
ó á les mans que'ls arrepleguen.

Pot negarho tant com vulgui; pero l' article de *El Dia* titolat "¡Muera Cataluña!„, el propósit d' aquell altre diari de destruhir Barcelona y sembrarla de sal, el fet d'aconsellar el *boycotage* contra 'ls productes catalans, la ofensa feta al cartell de la festa major de Sabadell, y 'ls articles insultants pera Catalunya y'ls catalans, que contínuament publiquen els rotatius ministerials, s' encarreguen de desmentirlo.

◆■◆

Y encare un altre:

"Agregó que los catalanes, al pedir autonomía y República, deben trabajar también porque la obtengan las demás regiones españolas.»

Pero 'l dia que 'ls regionalistes van anar á Guipúzcoa, els interessats en que perduri l' actual estat de coses ja s' encarregaren de promoure desordres; y 'ls lerrouxistes de Barcelona ho celebraren tot entussiasmats, al revés dels republicans guipuzcoans que, com que allí no hi havía cap Lerroux, que 'ls portés á fer de comparses del govern, se colocaren decididament al costat dels autonomistes.

Y quan are últimament s' havía parlat d' anar á Valencia una comissió de regionalistes, també els lerrouxistes d' aquí han procurat impossibilitar el viatje, amenassant ab desordres y violencies en contra dels comissionats catalans per part dels elements que segueixen ó havien seguit á n' en Blasco Ibañez, el Lerroux de Valencia.

¿Y encare direu que 'ls catalanistes hauriem de preocuparnos de fora Catalunya, quan vosaltres sou els que més feu pera que l' autonomisme catalá no atravessi l' Ebre?

R. I. U.

NO DEFALLIU

Als companys perseguits.

La lley de jurisdiccions ja ha deixat caurer son pés sobre nosaltres.

Fou lley inspirada en l' odi més rastrer contra Catalunya y aprovada á espatlles dels vers representants del poble y sa conseqüencia no podia ser altre qu' un oprobi á nostra dignitat.

Ja en el segle XVI baix pretext de perseguir als conspiradors, se creá 'l tribunal de l' Inquisició que sols serví pera satisfer malévolas concupiscencias dels que 'l formaven. Avuy en plé segle XX pretestant castigar als atachs inferits contra la Patria y l' Exército s' ha creat la funesta lley de jurisdiccions, y basta una calumnia de qualsevol miserable per empresonar ciutadans mil voltas més honrats que sos calumniadors.

May pot atacar á la Patria, qui per la Patria tot ho sacrifica fins lo més preuhat del home: la llibertat. Ni tampoch es adversari al Exército qui l' aspira ab una organisació més lliure y més democrática que la actual.

Mes, no defalliu, companys perseguits, y seguiu la vostra tasca noble que ha de redimirnos del esclavatje.

No temeu amenasses, processos ni presons, que com més y més grollers son els ultratjes, més s' apropa 'l jorn de la victoria.

Lluytéu, donchs, ab fé y coratje, que encar que caiguéu en mitj de la lluyta, la sagrada bandera de les quatre barres no caurá pas en poder dels opressors, car al entorn vostre, hi restém milers de catalans disposats á defensarla y prosseguir la lluyta fins reconquerir la llibertat de Catalunya y dels catalans.

R. TARRÉS

CRIDA

LA TRALLA, d' acort ab la Secció d' Instrucció del "Foment Autonomista Catalá„ de Barcelona, fundadors y sostenidors de la Escola gratuita catalana pera noys "Mossèn Cinto„, per la present fa una crida á totes aquelles persones verament aymants de la cultura del nostre poble, á totes aquelles que senten ansies de redempció per medi del mellorament intelectual y per fí á tots els aymants de la ensenyansa catalana que vulguen ajudar á la creació y sostenimment d' una altra escola gratuita catalana pera noyes; pera que se serveixin contribuhir á tan enlayrat fí.

Avuy la Escola "Mossèn Cinto„ pera noys ja compta ab medis suficients, confiant sempre ab la constancia dels protectors, pera sostenirse. A la dreta del Ensanxe fa falta una Escola pera noyes y per aixó es que 'ns dirigím á totes aquelles persones que simpatisin ab aqueixa idea á fí de que sens retardar vinguin á oferirnos, cada un ab la mida de les seves forses, lo que bonament puguin, ja sia suscribintse ab una quantitat per una sola vegada ó bé per una cuota mensual.

A la redacció de LA TRALLA se rebrán suscripcions y donatius tots els dies y á la Secretaría del "Foment Autonomista Catalá„, Casp, 56, pral., los dijous y dissaptes, de 10 á 12 de la vetlla.

JOAN BARTRÉS Y BASTÉ

FUETADES

Una visita.—Dimars passat sigué á la nostra Redacció en Joseph Jubany, primer tinent d' arcalde de la ciutat de Girona, qui vingué en nom dels seus companys de Consistori, federals, republicans y catalanistes, á oferirse en tot y per tot en la causa que 's segueix contra 'l nostre company empresonat, en Lluis Manau.

Durant la conversa, en la que sortí á relluhir la situació inexplicable que atravessa Catalunya—verdaderament impropia dels temps lliberals per que avanzém, y dels *lliberals* governs que la segueixen ben á pesar nostre—va parlarse de certes infamies comeses pel *gran cacich* de l' inmortal ciutat, y que avuy per falta d' espay no podem fer arribar á nostres lectors. Ja 'n parlarém.

***

En López-Tonto.—Aguántinse 'l riure que n'ha fet un'altra.

S' en recorden de quan l' Ajuntament va proposar al Sr. Valentí pera representarlo en el Congrés médich de Turín? S'enrecorden que en *López-Tonto* va posarse fet una furía, dihent qu' aixó dels *congressos* no servia per res, y que si algún regidor tenía ganes de passejar havia de pagarsho de la seva butxaca?

Donchs á l' última sessió 's presentá una proposició enviant al *cirujano* Sr. López al Congrés de higiene de *Ginebra*.

El públich va riurer, es natural. Y algúns regidors varen fer broma á l' esquena d'en *López-Tonto*, qui tot compungit veya ja escaparse de les mans Ginebra y les 1.500 pessetes de gastos de viatge QUE PAGA BARCELONA.

Pro totes les bones obres tenen la seva recompensa. Y en Pinilla, agrahit del *companyerisme* que li demostrá en *López-Tonto* en la discussió dels automóvils, y volguent reparar el ridícol que per culpa seva sofrí en la célebre votació de la setmana passada, prengué pel seu compte la defensa de la proposició, y á ell deu agrahir en *López-Tonto* 'l poguer aquest any estiuhejar.

¡Y'l paper que hi fará entre'ls sabis, á Ginebra!... *¡Pobre López!*... ¡Ay sí!

***

En els Jochs Florals de Badalona celebrats dimecres passat resultá guanyador del premi á la prosa nostre company en Pere B. Tarragó.

Al llegirse el nom d' en Manau que, com ja diguerem es autor d' un inspirat cant á la Patria distingit ab el segón premi, se li tributá una entussiasta ovació que nosaltres agrahím desde aquí en nom del interessat.

***

Un amich ens ha enviat un número del diari *El Eco de Palencia*, que inserta un article ple de *dignisimos, nobilisimos, meritisimos*, y en el que parla del *sacratisimo derecho* del *dignisimo* arcalde de Palencia.

Pero es que nosaltres no neguém cap *sacratisimo derecho* al arcalde de Palencia inclós el de fer el burro y bramar sempre que li dongui la gana, pero tampoch ningú ens pot negar á nosaltres el dret de retratarlo.

Y aixó solzament es lo qu' hem fet.

***

L' altre dia la policía va sorpendre als monárquichs dels Círculo Conservador jugant als prohibits.

Potser també feyan lema. Recórdintse del gobernador senyor Fuentes.

Recomaném á n' en Maura la seva junta directiva.

***

Dissapte passat se varen reunir els representants dels diaris de Barcelona pera pendre acorts en favor del Sr. Rectó pres en la presó celular, per un procés seguit en virtut de la ley de jurisdiccions.

Hi acudiren *El Liberal* y *El Progreso;* el primer hi envía 'l célebre policía honorari y calumniador efectiu Sr. Palacios y 'l segon podia presentar la llista dels 70 ficticis firmants de la denuncia contra 'l mitin del Teatre Condal.

Nosaltres trobém que aquestos diaris van tenir massa barra: més séria ens sembla la conducta del *Brusi* y de *La Vanguardia* deixant d' assistirhi.

***

La flamant policía del Sr. Brassa es un model per tots conceptes. No hi farém cap comentari perque 's comenta la cosa per si mateixa.

Sembla que per la delegació del carrer de Montserrat s' adquiriren varis efectes en una botiga de aquesta ciutat. Al anar á cobrar en dita delegació se 'ls va rebre mofantsen puig ab el llenguatje de *allí dalt* se 'ls va dir qu' anessin á cobrar á les 12 de la nit.

***

En aquesta Redacció s' admeten firmes pera 'l missatge que s' endressa á n'En Dreyfus y quin text han publicat els diaris.

***

Sembla que hi ha algun Inspector d' Higiene (?) que té empenyo en que torni á ser una bruticia el carrer de la Mare de Deu.

Els vehins ne protesten y eleven memorials al Gobern civil.

Tot ens estaría bé si 's fes la cosa més práctica-ment.

¿Com?

Enterantse de quant cobra l' inspector y publicantli 'l retrat pera que tothom sápiga quins son els que 's *desvetllen* per la Higiene.

***

Ha mort nostre bon amich l' Antoni Brunet y Viadera.

Sentim de debó la pérdua del entussiasta protector de les Escoles Catalanes y enviém á la familia 'l testimoni de nostre condol.

***

El calumniat de *el liberal*, el ferm nacionalista En Lluis Manau segueix rebent proves d' amistat sincera en son empresonament.

Passat ja al departament de políticos, son innombrables els amichs que van diariament y sobretot els dies de festa á estrenye la má del honrat ciutadá.

En Manau román á la presó ab la tranquilitat del que no ha fet cap mal.

***

L' altre dia *El Liberal* censuraba á la policia perque en un *cuartelillo* havien despedit ab molts mals modos á una pobra dona, qu' havia acudit pera rebrer noticies de son marit, que s' havia embarcat en el vapor «Sirio».

¡Home, dich *Liberal*, quin modo de tractar als teus *paisans!*

¿Y que no saps que el teu ex-redactor, en *Paco Pico* es inspector de policia?

Ves ab conte, perque sense volguer, podries fer mal á n' els teus.

***

Fa temps que sabém que 'ls diaris d' *allí dalt* poden dir tot lo que 'ls hi dongui la gana, mentres que nosaltres ab prous feynes podém badar la boca.

Pero lo qu' encare no sabiem es qu' ens vulguin prohibir d' enterarnos de lo que escriuhen els diaris de la meceta.

Dihém aixó perque l' altre dia, se va tallar la comunicació telefónica mentres un corresponsal comunicava á la prempsa de Barcelona lo que deya *El Heraldo* en un article que no estava denunciat.

¿Y ara? De quant ensá no podém saber á Barcelona lo que diuhen de nosaltres els diaris d'*allende?*

***

La setmana entrant publicarém diversos detalls de la manera d' obrar d' aquella casa dels llums, del carrer de Ferrán.

Ens mou á fer campanya la circonstancia de que l' anuuci de joyes (?) á preu baix pot ser perjudicial á nostra classe obrera en el doble sentit, de excitar en ella la passió per les grandeses ficticies, y de que 's gasti part de la setmanada adquirint objectes quin valor real es nul.

Además, volém fer sapiguer als del Plimsaul que la prempsa de Barcelona no la tenen comprada, á no sér que hi tinguin á *el liberal*, el *diario de Barcelona, el progreso, el sicaliptico*, etz.

***

Els *grandes patriotas* están á punt de demostrar que de *grandes* poden tenirne molt, pro de *patriotas* no 'n tenen res.

Les ayguas de Madremaña sembla que necessiten capitals y han d' acudir als francesos, inglesos, etz.

¿Qué feu, *integros?*

VIC. y MB.

Suscripció

pera una Bandera que onejará á la Catalunya de l' altra vessant del Pirineu, qu' envien les dones catalanes á Mme. de Haussy.

Suma anterior, 103'30 pessetes.

Quotes de 25 céntims

LA SENYERA del Orfeó Catalá, Emerenciana Werlhe, María Quijada de Berenguer, Mercé Vila de González, Montserrat Gimenez, Antonieta Mató, Angela Fernández de Masó, Bonaventura Garreta, Rosa Garreta, Joaquima Cabot, Mercé Cabot, Concepció Martínez de Tort, Angela Ticó, Delfina Ticó, Pilar Roca, Loreto Roca, Josepha Massip, María Garrich, Balbina Falcó, María Ferratjes de Cusiné, Agna Pi, Adela Costa de Oriol, Francisca Comas de López-Fratch, Paquita Millet, Concepció Bordás, Mercé Riera, Mercé Puig, Mercé Guilera, Carme Vila, Josepha Torrus, Rosa Raventós, Vicenta Farrarons, Caterina Doménech, Francisca Pagés, Joana Costa, Lluisa Sunyol, La mare de les Costa, Mariana Solé de Piñol, Dolors Jardí de Piñol, Mariana de Piñol, Josefina Piñol, Concepció Jardí Borrás, Dolors Quintana de Vila, Trinitat Ribera, Rosalía Yusalse, Pepeta Llebaria, María Dolors Verjés Solá.

Suma total: 115'05 pessetes.

Hi ha molta més llista, que no hi cab.

Imp. LA RENAIXENSA, *Xuclá, 13, baixos*